

การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการผลิตผักปลอดสารพิษ : กรณีศึกษาบ้านปิงห้อย ต. สันทราย อ. สารภี จ. เชียงใหม่

การประเมินสถานการณ์การผลิตและราคา

การประชุมร่วมกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรและแม่ค้าระดับท้องถิ่น ด้านสถานการณ์ด้านความเสี่ยง ราคา และโอกาสในการผลิตของผักชนิดต่างๆในช่วงเดือน เมษายน พบว่า ผักที่มีความเสี่ยงต่ำและตลาดมีความต้องการสูงช่วงเดือน เมษายน มี 3 ชนิดได้แก่ ผักชี หอมแบ่ง และบวบ ส่วนชนิดผักที่มีความเสี่ยงสูงแต่ตลาดต้องการไม่จำกัดได้แก่ ผักกวางตุ้งและคะน้า ส่วนผักที่มีความเสี่ยงระดับปานกลาง ถั่วแขก ตังโอ้ คื่นชै ข้าวโพดหวาน ส่วนชนิดผักที่ตลาดมีความต้องการจำกัด เช่น ผักโขม สลัด และตังโอ้ ผักที่ตลาดมีความต้องการมากได้แก่ ผักบุ้ง ผักชี หอมแบ่ง ข้าวโพดหวาน คะน้า กวางตุ้ง ผักปลั่ง กะหล่ำดอก โหระพา สะระแหน่ และคื่นชै (ตารางที่ 1)

อย่างไรก็ตามข้อเสนอแนะจากแม่ค้าภายในหมู่บ้านต่อกลุ่มเกษตรกร

- พืชทั้ง 16 ชนิด กำลังวางแผนเพื่อให้มีผลผลิตในช่วงสงกรานต์
- นอกจากพืชทั้ง 16 ชนิดที่กล่าวมาในตารางแล้ว ผักชนิดอื่นที่มีโอกาสทางตลาดค่อนข้างสูงช่วงเดือน เมษายน เช่น สะระแหน่ โหระพา ถั่วแขกขึ้นค้าง ถั่วฝักยาว
- ถั่วฝักยาวราคาดี ช่วงเดือนเมษายน แต่ก็เป็นพืชที่มีการใช้สารเคมีจำนวนมากเช่นเดียวกัน เช่น พูราดาน ยาฉีดผัก
- ช่วงที่กะหล่ำดอกให้ผลผลิตจะเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ กลุ่มป้าจิวให้ผลผลิต ราคาประมาณ 10 บาท/กก

ตารางที่ 1 การประเมินสถานการณ์ราคาและการรับซื้อผลผลิตร่วมกับตลาดรับซื้อภายในหมู่บ้านผลผลิตช่วงเมษายน

ชนิดผัก	ระดับความเสี่ยง	ราคาเม.ย	ปริมาณ
ผักบุ้ง (หวาน)	1	ปานกลาง	ไม่จำกัด
ผักโขม (หวาน)	1	ปานกลาง	น้อย
ผักชี (หวาน)	1	ดี	ไม่จำกัด
สลัด (หยอดเป็นแถว)	1	ปานกลาง	จำกัดเล็กน้อย 20-30 กก

หอมแบ่ง (ย้ายปลูก)	1	ดี	ไม่จำกัด
กวาดุ้ง (หวาน)	5	ดี	ไม่จำกัด
ข้าวโพดหวาน (หลุม)	2	ดี	ไม่จำกัด
คะน้า (หวาน)	5	ปานกลาง	ไม่จำกัดแต่ไม่ดีเท่ากวาดุ้ง
บวบ (หลุม)	1	ดี	ไม่จำกัด
ผักปลัง (หยอดเม็ด/ ย้ายกล้า)	1	ปานกลาง	ไม่จำกัด
กะหล่ำดอก (ย้ายกล้า)	4	ปานกลาง	ไม่จำกัด
ถั่วแขก (ย้ายกล้า)	2	ปานกลาง	จำกัด
โหระพา (ย้ายกล้า)	1	ปานกลาง	ไม่จำกัด
สาระแหน่ (ย้ายกล้า)	1	ปานกลาง	ไม่จำกัด
ตั้งโอ้ (ย้ายกล้า)	2	ปานกลาง	จำกัด
คื่นไฉ่ (หวาน)	2	ดี	ไม่จำกัด

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง 1 = น้อย 5=มาก

ราคาดีหมายความว่าราคา 10 บาทขึ้นไปอยู่ได้

ข้อสังเกตจากเกษตรกร

- ตั้งโอ้ ที่จะทำให้การผลิตในรอบต่อไปมีความเสี่ยงในด้านการผลิตสูง เนื่องจากอากาศร้อน ซึ่งหลีกเลี่ยงได้โดยการใช้พันธุ์พื้นเมือง แต่มีเกษตรกรบางรายอาจจะทดลองคลุมแปลงด้วยฟาง เพื่อช่วยลดความร้อน
- โหระพา และสาระแหน่ ปลูกได้ตลอดทั้งปี
- หากเกษตรกรต้องการปลูกผักมากกว่า 1 ชนิด ต้องเลือกชนิดผักที่มีความเสี่ยงในการผลิตต่ำ ไม่ควรปลูกพืชที่มีความเสี่ยงสูงร่วมกัน เช่น กะหล่ำดอกกับกวาดุ้ง เป็นต้น
- ทางเลือกสำหรับพืชที่มีความเสี่ยงสูง เช่น กวาดุ้ง เกษตรกรแต่ละรายจะแบ่งพื้นที่ร่วมกันปลูก เนื่องจากเป็นพืชที่ตลาดมีความต้องการสูงและต่อเนื่องตลอดเวลา